

Sygn. akt VII U 306/13

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28.05.2013 r.

Sąd Okręgowy / Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Świdnicy

Wydział VII Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący-Sędzia : SSO Monika Kiwiorska-Pająk

Protokolant : sekretarz sądowy Dorota Kaźmierczak-Binder

przy udziale - - -

po rozpoznaniu w dniu 28.05.2013 r. w Świdnicy

sprawy **P. B.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.

o ustalenie obowiązku ubezpieczenia społecznego

na skutek odwołania **P. B.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.

z dnia 15.05.2012 r. Nr (...)

zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział

w W.z dnia 15.05.2012r. znak: (...)w ten sposób, że stwierdza

iż wnioskodawca P. B.w okresie od 01 kwietnia 2001r. do 31 stycznia 2002r. nie prowadził

pozarolniczej działalności gospodarczej pod nazwą Firma (...)w Z. Ś., ul: (...)i nie podlegał

obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym : emerytalnemu, rentowym

i wypadkowemu w wyżej wymienionym okresie.

Sygn. akt VII U 306/13

UZASADNIENIE

P. B.odwołał się od decyzji strony pozwanej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.z dnia 15.05.2012r. stwierdzającej, że wnioskodawca jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą - Firma (...)z siedzibą w Z.Śl. podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresie od dnia 1.04.2001r. do dnia 31.01.2002r.

Wnioskodawca w złożonym odwołaniu podniósł, że nie prowadził, nie rejestrował ani nie wyrejestrowywał działalności gospodarczej, jak również nie udzielał pełnomocnictwa do rejestracji działalności. Podniósł, że wszelkie podpisy w jego imieniu zostały sfalszowane przez J. B. , co ustalone zostało przez Prokuraturę Rejonową w Ząbkowicach Śl. Ponadto

wskazał, że J. B. zarejestrował działalność gospodarczą na jego osobę bez jego wiedzy i zgody własnoręcznie składając swój podpis na zezwoleniu nr (...) oraz fałszując jego podpis na innych dokumentach.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie oraz zasądzenie od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 120 zł. Z ujawnionych dokumentów wynika bowiem, że wnioskodawca figurował w ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Burmistrza Z. Śl. od 18.12.1997r. do 31.01.2002r. Ponadto w okresie od 1.01.1999r. do 31.03.2001r. był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w firmie (...) Sp. z o.o. i był z tego tytułu zgłoszony do ubezpieczenia społecznego. Organ rentowy uznał zatem, że w okresie od 1.01.1999r. do 31.03.2001r. wnioskodawca podlega z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej jedynie ubezpieczeniu zdrowotnemu. Natomiast w okresie od 1.04.2001r. do 31.01.2002r. podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, emerytalnym, rentowym i wypadkowym oraz ubezpieczeniu zdrowotnemu.

Wyrokiem z dnia 19.07.2012r. Sąd Okręgowy w Świdnicy uwzględniając odwołanie wnioskodawcy zmienił zaskarżoną decyzję stwierdzając, że w spornym okresie wnioskodawca nie prowadził pozarolniczej działalności gospodarczej i nie podlegał z tego tytułu obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym.

Na skutek apelacji organu rentowego powyższy wyrok został uchylony a sprawa przekazana do ponownego rozpoznania tutejszemu Sądowi – wyrokiem Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 10.01.2013r.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca P. B. w okresie od 18.12.1997r. do 31.01.2001r. figurował w ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Burmistrza Z. Śl. pod wpisem nr (...) - był to sklep spożywczo- monopolowy.

Jednocześnie w okresie od 1.01.1999r. do dnia 31.03.2001r. był zgłoszony do ubezpieczeń społecznych przez płatnika składek (...) Sp. z o.o. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy.

Ojciec wnioskodawcy J. B. bez wiedzy i zgody swojego syna zarejestrował działalność gospodarczą na jego nazwisko w Urzędzie Miasta i Gminy w Z.Śl. Własnoręcznie wypełnił druk zgłoszenia do ewidencji działalności gospodarczej, w którym w rubryce : pełnomocnicy - wpisał siebie. Dokumentacja zgłoszeniowa nie zawiera odrębnego pełnomocnictwa, wszystkie pisma i wnioski zostały podpisane przez J. B.. Również odbioru dokumentów i zaświadczeń dokonywał J. B.. W dokumentacji dotyczącej ewidencji działalności gospodarczej nie ma ani jednego podpisu P. B..

dowód: dokumentacja ZUS, odpis dokumentacji z Urzędu Miasta i Gminy w Z. Ś.

Po rejestracji działalności gospodarczej na syna, mając upoważnienie, które sam sobie wcześniej wypisał na większości dokumentacji dotyczącej prowadzonej działalności - sklepu w Z.Śl. ojciec wnioskodawcy podpisywał się swoim imieniem i nazwiskiem czyli J. B.. W 2002r. J. B. udał się do Wydziału (...) i pobrał druk o likwidacji działalności przez syna. Druk ten wypełnił osobiście po czym podpisał na nim się czytelnie jako P. B.. J. B. nie zarejestrował działalności gospodarczej na siebie, gdyż wcześniej prowadzona działalność zakończyła się niepowodzeniem, a przeciwko niemu prowadzone było postępowanie egzekucyjne.

Zarejestrowana działalność gospodarcza w okresie od kwietnia 2001r. do stycznia 2002r. prowadzona była przez J. B.. P. B. nic nie podpisywał. Wszystkie dokumenty niezbędne do prowadzenia działalności gospodarczej podpisywane były przez J. B.. Również kontrahenci traktowali go jako właściciela. Wszystkie nakazy zapłaty przychodziły na J. B.. Wnioskodawca w tym czasie zatrudniony był (...) Sp. z o.o., później przebywał na G., zdobywał licencję agenta ubezpieczeniowego, wyjeżdżał za granicę. Wnioskodawca nie wiedział, że sklep prowadzony jest na niego, dowiedział się dopiero po otrzymaniu wezwania do zapłaty.

dowód: zeznania świadka J. B. e- protokół k. 30 i 31, zeznania wnioskodawcy e-protokół k.96, zeznania J. B. złożone w postępowaniu karnym sygn. akt II K 730 /11 Sądu Rejonowego w Ząbkowicach Śląskich k.31-32, 96-97

Składki na ubezpieczenie zdrowotne z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej były opłacane za okres od stycznia 1999r. do grudnia 1999r. oraz od lutego 2000r. do grudnia 2000r. W związku z nieopłacaniem składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz pracy od stycznia 2001r. Dyrektor Oddziału ZUS w W. prowadzi postępowanie egzekucyjne.

W 2002r. organ rentowy prowadził postępowanie egzekucyjne w przedmiocie zaległych składek , a protokół z dnia 22.03.2002r. dotyczący stanu majątkowego P. B. podpisał J. B., który również udzielił informacji dotyczących wnioskodawcy wskazując m.in., że wnioskodawca nie pracuje , nie jest zarejestrowany jako bezrobotny i utrzymuje się z prac dorywczych.

W dniu 4.04.2002r. wpłynął do ZUS wniosek podpisany przez J. B. o wydanie zaświadczenia o przebiegu ubezpieczenia w związku z likwidacją działalności.

Protokoły dotyczące stanu majątkowego wnioskodawcy J. B. podpisywał również w kolejnych latach: 2003-2004.

Protokoły z dnia 27.09.2006r. i 19.11.2007r. podpisał wnioskodawca.

W dniu 7.02.2011r. wnioskodawca zwrócił się do ZUS o rozłożenie zadłużenia na raty , a w oświadczeniu o stanie rodzinnym i majątkowym złożonym na potrzeby powyższego wniosku wskazał, że działalności gospodarczej, której zadłużenie dotyczy faktycznie nie prowadził , gdyż została zarejestrowana bez jego wiedzy i zgody przez ojca J. B..

Postanowieniem z dnia 8.03.2012r. Dyrektor Izby Skarbowej we W. uchylił w całości postanowienie Dyrektora Oddziału ZUS w W. inspektorat w D.z dnia 19.01.2012r. w sprawie stwierdzenia braku podstaw do umorzenia postępowania egzekucyjnego prowadzonego przeciwko wnioskodawcy i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania organowi I instancji podnosząc w uzasadnieniu, że przed wydaniem rozstrzygnięcia w sprawie umorzenia postępowania egzekucyjnego konieczne jest wydanie decyzji ustalającej obowiązek ubezpieczeń społecznych wnioskodawcy jako osoby prowadzącej działalność gospodarczą, gdyż zobowiązany wskazał, że nie prowadził, nie rejestrował działalności gospodarczej, nie składał dokumentów ubezpieczeniowych w ZUS, a podpisy na dokumentach przekazanych do organu rentowego zostały sfalszowane.

dowód: dokumentacja składkowa ZUS

W dniu 31.08.2011r. wnioskodawca złożył do Prokuratury Rejonowej w Z. Ś. wniosek o wszczęcie postępowania w sprawie sfalszowania przez ojca jego podpisu na druku zgłoszeniowym o rozpoczęciu działalności gospodarczej w ZUS, na druku wyrejestrowującym oraz dokumencie o wykreśleniu działalności.

W dniu 27.10.2011r. Prokuratura Rejonowa w Ząbkowicach Śl. wydała postanowienie, w którym dochodzenie w sprawie J. B. zostało częściowo umorzone wobec tego, iż nastąpiło przedawnienie karalności czynów.

Wyrokiem z dnia 22.12.2011r. Sąd Rejonowy w Ząbkowicach Śl. II Wydział Karny uznał J. B. za winnego popełnienia zarzucanemu mu czynu z art. 270 § 1 kk tj. tego, że w dniu 30.01.2002r. w Z.Śl. w celu użycia za autentyczny dokonał podrobienia podpisu P. B. na informacji o likwidacji działalności gospodarczej , w ten sposób, że po sporządzeniu informacji podpisał się czytelnie jako P. B. po czym tak sporządzoną informację w dniu 30.01.2002r. złożył w Urzędzie Miasta i Gminy W. w Z.Śl. ponadto uznał, że J. B. w dniu 2.03.2021r. w celu użycia za autentyczny dokonał podrobienia podpisu P. B. na zeznaniu o wysokości osiągniętego dochodu w roku podatkowym 2001- PIT- 36 w ten sposób, że po sporządzeniu zeznania podatkowego podpisał się czytelnie jako P. B. po czym tak sporządzone zeznanie podatkowe w dniu 10.02.2002r. złożył w Urzędzie Skarbowym Z.Śl.

W aktach sprawy karnej przeciwko J. B. znajduje się informacja o jego osobie z Krajowego Rejestru Karnego , z której wynika , że w przeszłości był trzykrotnie karany za popełnienie przestępstw z art.270§1k.k.

dowód: akta sprawy II K 730/11 Sądu Rejonowego w Ząbkowicach Śląskich

W dniu 3.01.2012r. wnioskodawca złożył w organie rentowym wniosek o umorzenie zadłużenia z tytułu nieopłaconych składek oraz kosztów upomnienia. Do wniosku dołączył kopię wyroku Sądu Rejonowego w Ząbkowicach Śl.

W oparciu o zgromadzoną dokumentację organ rentowy zaskarżoną decyzją z dnia 15.05.2012r. stwierdził, że wnioskodawca jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą Firma (...)z siedzibą w Z.Śl. podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentownym i wypadkowemu w okresie od dnia 1.04.2001r. do dnia 31.01.2002r.

dowód: akta składowe ZUS

Sąd zważył:

Odwołanie jest uzasadnione.

Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym przez osoby prowadzące działalność gospodarczą normują przepisy ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz. U. z 2009r. Nr 205, poz. 1585 ze zm) w szczególności art. 6 ust 1 pkt 5 w związku z art. 11 ust 2 , art. 12 oraz art. 13 ust 1 pkt 4. Zgodnie z przepisem art.13 ust.4 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu podlegają osoby prowadzące pozarolniczą działalność – od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej.

Natomiast zgodnie z przepisem art. 83 ust 1 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych organ rentowy wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw dotyczących w szczególności zgłaszania do ubezpieczeń społecznych .

Jak wynika natomiast z treści art. 36 ust 1,3 oraz ust 4 powołanej ustawy, każda osoba objęta obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowym podlega zgłoszeniu do ubezpieczeń w terminie 7 dni od daty powstania obowiązku ubezpieczenia. Jednocześnie zgodnie z treścią art. 36 ust 11 ustawy, każda osoba, w stosunku do której wygasł tytuł do ubezpieczeń społecznych, podlega wyrejestrowaniu z tych ubezpieczeń. Zgłoszenie wyrejestrowania płatnik składek jest zobowiązany złożyć w terminie 7 dni od daty zaistnienia tego faktu. W przypadku osoby prowadzącej działalność gospodarczą obowiązek zgłoszenia do ubezpieczeń, jak i wyrejestrowania z ubezpieczeń należy do tej osoby.

Niemniej wskazać należy , iż ocena, czy działalność gospodarcza rzeczywiście jest wykonywana, należy do sfery ustaleń faktycznych, a istnienie wpisu do ewidencji nie przesądza o faktycznym prowadzeniu działalności gospodarczej, jednakże wpis ten prowadzi do domniemania prawnego, według którego osoba wpisana do ewidencji, która nie zgłosiła zawiadomienia o zaprzestaniu prowadzenia działalności gospodarczej , jest traktowana jako prowadząca taką działalność. W konsekwencji domniemywa się , że skoro nie nastąpiło wykreślenie działalności gospodarczej z ewidencji , to działalność ta była faktycznie prowadzona i w związku z tym istniał obowiązek zapłaty składek na ubezpieczenie społeczne. Domniemanie to jednak może być obalone w drodze przeprowadzenia przeciwdowodu , który obciąża stronę twierdzącą o faktach przeciwnych twierdzeniom wynikającym z domniemania. W ocenie Sądu wnioskodawca wykazał, iż w okresie od 1.04.2001r. do 31.01.2002r. działalności gospodarczej nie prowadził, a ta okoliczność jest istotna z uwagi na charakter sporu pomiędzy stronami. W sprawie nie ulega wątpliwości, iż działalność gospodarczą na nazwisko wnioskodawcy zarejestrował J. B. wypełniając druk zgłoszenia i wpisując siebie jako pełnomocnika.

Kwestię wpisów do ewidencji działalności gospodarczej w okresie, którego dotyczy niniejsze postępowanie, regulowały przepisy art. 7a-7i ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. Prawo działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 101, poz. 1178 z późn. zm.). Zgodnie z art. 7b ust. 1 tejże ustawy, wójt, burmistrz albo prezydent miasta, zwany dalej "organem

ewidencyjnym", dokonuje wpisu do ewidencji działalności gospodarczej. Zgodnie z art. 7b ust. 2. wniosek o wpis do ewidencji działalności gospodarczej zawiera:

- 1) oznaczenie przedsiębiorcy oraz jego numer ewidencyjny PESEL, o ile taki posiada,
 - 1a) numer NIP przedsiębiorcy, o ile taki posiada,
- 2) oznaczenie miejsca zamieszkania i adresu przedsiębiorcy, a jeżeli stale wykonuje działalność poza miejscem zamieszkania - również wskazanie tego miejsca i adresu zakładu głównego, oddziału lub innego miejsca, o którym mowa w art. 11 ust. 1,
- 3) określenie przedmiotu wykonywanej działalności gospodarczej zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD),
- 4) wskazanie daty rozpoczęcia działalności gospodarczej,
- 5) numer telefonu kontaktowego i adres poczty elektronicznej, o ile przedsiębiorca posiada.

W oparciu o treść tak określonego wniosku organ administracji publicznej dokonuje wpisu do ewidencji działalności gospodarczej (art. 7b ust. 3 ustawy Prawo działalności gospodarczej).

Natomiast zgodnie z przepisem art. 7c organ ewidencyjny wydaje decyzję o odmowie wpisu, jeżeli:

- 1) zgłoszenie dotyczy działalności gospodarczej nieobjętej przepisami ustawy,
- 2) zgłoszenie zawiera braki formalne, które mimo wezwania nie zostały usunięte w wyznaczonym terminie,
- 3) prawomocnie orzeczono zakaz wykonywania określonej w zgłoszeniu działalności gospodarczej przez przedsiębiorcę.

Nadto ustawodawca zastrzegł, iż wpis do ewidencji działalności gospodarczej podlega wykreśleniu w przypadkach określonych w art. 7e ust. 1 i ust. 2 , tj. gdy organ ewidencyjny dokonał go z naruszeniem prawa lub dowody, na podstawie których ustalono istotne dla sprawy okoliczności faktyczne, okazały się fałszywe. Organ ewidencyjny może wykreślić z urzędu wpis zawierający dane niezgodne z rzeczywistym stanem rzeczy (art. 7f).

W sprawach nieuregulowanych w art. 7a-7g w postępowaniu ewidencyjnym stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego (art. 7h).

W orzecznictwie sądów administracyjnych utrwalony jest pogląd, iż pomimo , że przepisy regulujące składanie wniosków o wpis do ewidencji działalności gospodarczej i zmiany w ewidencji nie przewidują wprost badania zgodności wpisów z przepisami prawa, w obowiązującym stanie prawnym (konstytucyjna zasada demokratycznego państwa prawnego) obowiązek taki wypływa dla organów administracji publicznej wprost z naczelnej zasady praworządności (art. 6 i 7 Kodeksu postępowania administracyjnego).

W związku z powyższym organ ewidencyjny jest uprawniony do kontroli wniosku o wpis do ewidencji działalności gospodarczej (zmianę wpisu) zarówno pod względem formalnym, jak i merytorycznym oraz do odmawiania dokonywania wpisów i zmian stojących w sprzeczności z porządkiem prawnym. Taka sytuacja nie miała miejsca w niniejszej sprawie , a analiza dokumentacji dotyczącej wpisu do ewidencji działalności gospodarczej na nazwisko wnioskodawcy przez inną osobę , prowadzi do wniosku, że organ ewidencyjny nie skontrolował zgłoszenia . Dokumentacja powyższa nie zawiera przy tym odrębnego pełnomocnictwa dla J. B. od wnioskodawcy, jak również jakiegokolwiek adnotacji , że powyższy fakt został sprawdzony. Należy przy tym mieć na uwadze, że odpisy tej dokumentacji znajdujące się w aktach sprawy karnej i przesłane na potrzeby niniejszego postępowania są identyczne.

Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego w zakresie sprawdzenia czy wnioskodawca faktycznie prowadził działalność gospodarczą, o której mowa w zaskarżonej decyzji, mając na uwadze głównie zeznania świadka J.

B., z których jednoznacznie wynika, że to on był osobą prowadzącą przedmiotową działalność Sąd doszedł do przekonania, że wnioskodawca działalności tej nigdy nie prowadził, a zatem nie może podlegać z tego tytułu ubezpieczeniom społecznym. Wskazać przy tym należy, że zeznania świadka potwierdzone zostały również w pozostałym materiale dowodowym tzn. w dokumentacji Prokuratury Rejonowej w Z. Ś., jak również prawomocnym wyrokiem skazującym tegoż świadka za czyn z art. 270 § 1 kk. Ponadto zeznania te są tożsame z protokołem przesłuchania J. B. przeprowadzonego na potrzeby postępowania karnego. NA uwagę zasługuje również okoliczność, iż z akt sprawy karnej wynika, że w przeszłości J. B. był trzykrotnie skazany prawomocnymi wyrokami za takie same przestępstwa .

Powyższe okoliczności potwierdzają , iż działalność gospodarcza była w rzeczywistości prowadzona przez ojca wnioskodawcy , który sam fakt ten potwierdził , jak również wyjaśnił motywy takiego postępowania. Samo zarejestrowanie działalności gospodarczej nie stwarza jeszcze obowiązku płacenia składek, potrzebne jest prowadzenie tej działalności gospodarczej.

O prowadzeniu działalności gospodarczej przez wnioskodawcę nie mogą świadczyć również dokumenty znajdujące się w aktach składkowych ZUS, gdyż P. B. jedynie dwukrotnie podpisał protokół dotyczący jego stanu majątkowego i złożył wniosek o umorzenie zadłużenia. Na potrzeby tego wniosku wypełnił kolejny protokół dotyczący sytuacji majątkowej , gdzie wskazał, że działalności gospodarczej nie prowadził, gdyż została zarejestrowana bez jego wiedzy i zgody przez J. B.. Nie ulega wątpliwości, że to J. B. prowadził sklep będący przedmiotem działalności gospodarczej, zawarł umowę najmu lokalu, jak również przeciwko niemu wydawane były nakazy zapłaty. J. B. podpisywał również wszystkie dokumenty związane z tą działalnością. Wnioskodawca taki stan rzeczy początkowo przyjął do wiadomości, ale swój zdecydowany sprzeciw wyraził dopiero w momencie uświadomienia sobie narastającego zadłużenia, na które składały się nie tylko składki na ubezpieczenie społeczne.

Sąd oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu badania pisma ręcznego, gdyż podpisy składane przez J. B. i P. B. są na tyle różne, iż nie budzą wątpliwości co do osoby , która je faktycznie złożyła, a J. B. fakt ich złożenia konsekwentnie potwierdzał zarówno w niniejszym postępowaniu, jak i w postępowaniu karnym. Sąd oddalił również wniosek o dopuszczenie dowodu z zeznań w charakterze świadka radcy prawnego Urzędu (...)w Z. Ś., gdyż wniosek nie dotyczył stwierdzenia faktów.

Skoro wnioskodawca działalności gospodarczej nie prowadził , decyzja organu rentowego w zakresie obciążenia go składkami za sporny okres jest nieprawidłowa.

Biorąc zatem pod uwagę powyższe rozważania faktyczne i prawne Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił decyzję organu rentowego.